

نیایشگاه لوتوس در دهلی؛ الگوی همزیستی همگان در فضای مشترک معنوی

آموزشکده آنلاین
برای جامعه مدنی ایران
توانا
e-collaborative
for civic education

تابستان ۱۴۰۵

لوتوس ساختمانی منحصر به فرد است. ساخت بنایی به پیچیدگی نیایشگاه لوتوس در زمانی که پروژه آن تایید و کار عملی ساخت آن شروع شد، حتی در بیش‌تر کشورهای پیشرفته با تکنولوژی عمرانی بالا نیز کاری دشوار و چالش‌برانگیز بود. در هند، کشوری که در آن زمان هنوز راه زیادی تا صنعتی‌شدن در سطح بالا داشت، ساخت آن غیرممکن به نظر می‌رسید. اما معمار ایرانی این بنا، مهندس فریبرز صهبا، و جامعه بهائیان هند مصمم بودند این ساختمان ساخته شود. برای آنان این ساختمان معنایی بسیار ویژه داشت. صهبا می‌دانست که هند جامعه‌ای با تنوع بالای دینی و فرهنگی و در ضمن تاریخی از خشونت‌های مذهبی و تفرقه‌های اجتماعی دارد. او می‌خواست نیایشگاهی با الهام از تعالیم آیین بهائی بسازد که دره‌ایش به روی تمامی مردم باز باشد. بنابراین به دنبال نمادی می‌گشت که ساختمان آن را بازنمایی کند اما ضمن این‌که به هیچ دین بخصوصی محدود نباشد، نشانی از همبستگی و اشتراک نمادین گروه‌های مختلف مردم داشته باشد. لوتوس یا گل نیلوفر، نمادی بود که او در فرهنگ و معماری تمامی هند و در بسیاری از مذاهب و گروه‌های این کشور یافت. این گونه بود که لوتوس متولد شد.

در شهری متنوع به لحاظ دینی و فرهنگی مانند دهلی، نیایشگاه لوتوس به این دلیل برجسته است که برای استقبال از همگان ساخته شده است. نیایشگاه لوتوس در دسامبر

۱۹۸۶ (حدود دی ۱۳۶۵) برای عموم گشوده شد. ۹ در برای ورود بازدیدکنندگان به تالار مرکزی بزرگ نیایش تعبیه شده است؛ جایی که در آن مداح، روحانی، کشیش، یا منبر و آیینی اجباری وجود ندارد. افراد می‌توانند در سکوت بنشینند، دعا و مراقبه نمایند یا به قرائت‌هایی از سنت‌های مقدس گوناگون گوش فرا دهند. وبسایت رسمی خانه نیایش بهائی در دهلی نو این نیایشگاه را مکانی معرفی می‌کند که نمایانگر اصل یگانگی نوع بشر است و از افراد با هر پیشینه نژادی، دینی و ملی دعوت می‌کند تا در محوطه آن به دعا و مراقبه بپردازند.^۱

نیایشگاه لوتوس یک خانه نیایش بهائی است و معابد بهائی بر این ایده بنا شده‌اند که نیایش باید برای همه انسان‌ها، فارغ از هویت دینی، گشوده باشد.^۲ همچنین، در فهرست پیشنهادی مرکز میراث جهانی یونسکو برای خانه نیایش بهائی در دهلی نو آمده است که این نیایشگاه به دعا و مراقبه خاموش اختصاص دارد و بلند کردن صدا در آن معمول نیست یا به زمان‌های بسیار مشخصی محدود شده است. در آیین بهائی روحانیت رسمی یا مناسک اجباری وجود ندارد و برنامه‌های عبادی چنددینی شامل قرائت و تلاوت از متون مقدس ادیان بزرگ جهان است.^۳

از این رو نیایشگاه لوتوس صرفاً یک بنای معماری زیبا نیست بلکه بیانیه‌ای عمومی درباره همزیستی به شمار می‌آید. ساختار آن نشان می‌دهد که مسیرهای متفاوت می‌توانند به فضایی مشترک منتهی شوند. فضای درونی آن بیانگر این است که کرامت انسانی نیازمند سلسله‌مراتب، اجبار یا کنترل فرقه‌ای نیست. گشودگی آن نیز نشان می‌دهد که مؤمنان، ناباورمندان، جویندگان حقیقت و بازدیدکنندگان می‌توانند در یک محیط تأملی مشترک حضور یابند، بی‌آنکه ناچار باشند تفاوت‌های خود را نادیده بگیرند.

بنای لوتوس از چند جهت برای ایران و ایرانیان نیز حائز اهمیت است. این بنا با الهام از آیینی ساخته شده که از این کشور برخاسته است. بهاءالله، بنیانگذار آیین بهائی، یک ایرانی اهل نور مازندران بود که در ۱۱۹۷ خورشیدی به دنیا آمد. معمار این بنا، فریبرز صهبا، نیز

1. Bahá'í House of Worship, New Delhi, "Home," accessed June 14, 2026.

2. Encyclopaedia Britannica, s.v. "Bahá'í Temple," accessed June 14, 2026.

3. ubsxcco site - page: Bahá'í House of Worship at New Delhi.

ایرانی و فارغ‌التحصیل دانشگاه‌های این کشور است. همچنین گل نیلوفر نمادی باستانی و ملی برای ایرانیان است و در نقش‌های برجسته تخت جمشید بسیار به چشم می‌خورد. به علاوه، همانند هند، ایران میزبان طیفی متنوع از جوامع اعتقادی است، از جمله مسلمانان با گرایش‌های مختلف، مسیحیان، یهودیان، زرتشتیان، بهائیان، درویش‌ها، صوفیان، شهروندان سکولار، ندانم‌گرایان و ناباورمندان. با این حال، بسیاری از این جوامع با فشار، طرد یا سرکوب مواجه‌اند. به‌ویژه جامعه بهائی همچنان در چارچوب قانون اساسی کنون ایران به رسمیت شناخته نشده و بنا بر گزارش جامعه جهانی بهائی، با آزار و اذیت سیستماتیک و طولانی‌مدت از سوی حکومت روبه‌رو بوده است.^۱ همچنین، کمیسیون ایالات متحده در امور آزادی دینی بین‌المللی گزارش داده است که مقامات جمهوری اسلامی همچنان جوامع اقلیت دینی، از جمله بهائیان، یهودیان، مسیحیان، اهل سنت و دیگر گروه‌های غیرمسلمان را هدف قرار می‌دهند.^۲ برخلاف فریب‌ز صهبا که در زمان پادشاهی سکولار ایران، موفق شد به دانشگاه برود، جوانان بهائی امروز نمی‌توانند به دانشگاه بروند، زیرا اگر بگویند بهائی هستند پذیرش نخواهند شد.

نیایشگاه لوتوس موردی جالب توجه برای مطالعه است. این نمونه نشان می‌دهد که چگونه یک جامعه می‌تواند ارزش‌های خود را بیان کند و در عین حال برای دیگران نیز فضا فراهم آورد. همچنین نشان می‌دهد که چگونه معماری، سادگی آیینی و دسترسی عمومی می‌تواند بدون نیاز به تقابل، همزیستی را آموزش دهد. از منظر آموزش مدنی، نیایشگاه لوتوس نمونه‌ای غیرخشونت‌آمیز، مبتنی بر حقوق و از نظر فرهنگی معنادار است از این که چگونه جوامع می‌توانند همدلی، احترام و همبستگی را در میان جوامع اعتقادی تقویت کنند.

چشم‌انداز و ماموریت

آیین بهائی تا کنون چندین نیایشگاه در کشورهای مختلف، از جمله شیلی، آلمان، ایالات

1. Bahá'í International Community Representative Offices, "Current Situation," *Situation of Iranian Bahá'ís*, accessed June 14, 2026.

2. United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF), *Iran Country Update* (Washington, DC: USCIRF, July 28, 2025).

متحد و استرالیا ساخته است. ایده اصلی این بناها همگی این است که تمامی افراد از هر پیشینه باور و مذهب بتوانند به آن راه یابند. این ایده از این اصل اساسی دینی در آیین بهائی می‌آید که تمامی انسان‌ها از وحدتی اساسی برخوردارند. چشم‌اندازی که در نیایشگاه لوتوس تجسم یافته نیز، یگانگی نوع بشر است. این مفهوم در آیین بهائی جایگاهی محوری دارد که نه تنها در سطح آموزه‌ها بلکه در طراحی فیزیکی و کارکرد عمومی نیایشگاه نیز بازتاب یافته است.^۱

وبسایت رسمی خانه نیایش بهائی در دهلی نو این نیایشگاه را به عنوان مرکزی جمعی برای جامعه توصیف می‌کند که با هدف ترویج محبت و همدلی ساخته شده و همه را به عنوان برابر در آغوش می‌گیرد. این چشم‌انداز از آن‌رو اهمیت ویژه‌ای دارد که صرفاً به بیان یک باور محدود نمی‌شود، بلکه در تجربه بازدیدکنندگان نیز تجسم می‌یابد. بازدیدکنندگان هندو، مسلمان، مسیحی، یهودی، سیک، بهائی، سکولار یا بدون وابستگی دینی، همگی می‌توانند وارد یک تالار شوند، در سکوتی مشترک بنشینند و از کرامتی یکسان برخوردار باشند. درون این تالار نمادهای مذهبی زیادی وجود ندارد. در بالای طاق سقف آن، نمادی وجود دارد که در اندیشه بهائی، اسم اعظم خدا است. همچنین چون درون ساختمان گرد است، برای افرادی که به طرف‌های متفاوت دعا می‌کنند، مشکلی از نظر جهت ایجاد نمی‌گردد.

رسالت خاص این نیایشگاه همچنین در ساختار آن به عنوان خانه عبادت و نه یک نهاد مذهبی، بازتاب یافته است. جامعه بهائی هند این نیایشگاه را مکانی معرفی می‌کند که نیایش و خدمت را به هم پیوند می‌دهد و ۹ ورودی آن نمادی از یگانگی ادیان و این ایده است که پیام‌آوران یا مظاهر الهی در نهایت دروازه‌هایی به سوی یک حقیقت واحد هستند.^۲ این زبان نمادین به‌ویژه در جوامع کثرت‌گرا ارزشمند است، زیرا تفاوت‌های دینی را نه به عنوان تهدید، بلکه به‌مثابه مسیرهای متنوعی به سوی معنویت بازتعریف می‌کند. این چیزی است که جامعه ایران به‌شدت به آن نیاز دارد، به‌خصوص که به نظر می‌رسد شمار افرادی که خود را مسلمان نمی‌پندارند رو به افزایش است.

1. Bahá'í House of Worship, New Delhi, "[Home](#)," accessed June 14, 2026.

2. The Official Website of the Indian Bahá'í Community, "[Bahá'í House of Worship, New Delhi](#)," accessed June 14, 2026.

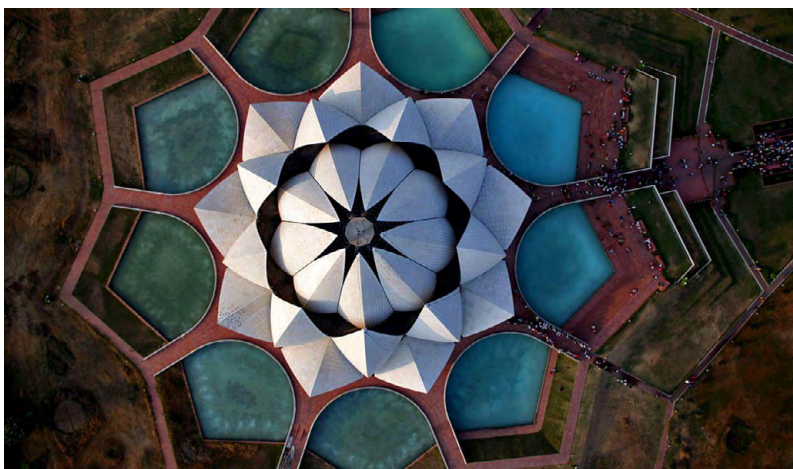
ماموریت نیایشگاه لوتوس همچنین دارای اهمیت مدنی گسترده‌تری است. هرچند این نیایشگاه یک نهاد کنشگری به معنای متعارف نیست، پیام آن پیامدهای عمومی دارد. این پیام از هر جامعه می‌خواهد کرامت دیگران را به رسمیت بشناسد و مومنان را دعوت می‌کند بپذیرند که حفاظت از آزادی نیایش خودشان مستلزم پاسداشت آزادی دیگران نیز هست. همچنین، این نیایشگاه با نشان دادن این که فضای مقدس لزوماً نباید پردکننده باشد، برای ناباورمندان و اقلیت‌های دینی نیز فضا ایجاد می‌کند. در واقع لوتوس یک ایده آرمانی است که باید دید از سمت مردم نیز درک و پذیرش خواهد شد یا خیر.

فرهنگ همزیستی فقط با تکیه بر مقاومت جوامع تحت فشار شکل نمی‌گیرد، بلکه نیازمند آن است که جوامع اکثریت و اقلیت، رهبران دینی، اندیشمندان سکولار، آموزشگران، خانواده‌ها و کنشگران جامعه مدنی، از کرامت یکدیگر دفاع کنند. ماموریت نیایشگاه لوتوس می‌تواند مبنایی نمادین برای چنین شناسایی متقابل فراهم آورد.

اهداف و کارکردها

چنانچه گفتیم هدف اصلی نیایشگاه لوتوس فراهم آوردن فضایی مشترک برای دعا، مراقبه، تأمل و وحدت معنوی است. برخلاف بسیاری از بناهای مذهبی، این نیایشگاه برای تفکیک افراد «درون گروه» و «برون گروه» طراحی نشده، بلکه بر این اصل استوار است که هر فردی می‌تواند وارد آن شود.^۱ تفکیک‌ها و تمایزات مبتنی بر عضویت یا عدم عضویت در یک گروه در مطالعات جامعه‌شناختی بسیار مهم هستند. بسیاری از گروه‌ها مردم را به خودی و غیر خودی تقسیم می‌کنند. به همین دلیل دانشمندان علاقه دارند بدانند چرا مردم به چنین تفکیکی علاقه دارند و چگونه میان «ما» و «آنها» مرزبندی می‌کنند. نظریه‌های متفاوتی پیشنهاد شده که این تمایل را توضیح دهد اما در این که جامعه‌های متعددی این تمایز را فعالانه انجام می‌دهند اختلاف نظر کمی وجود دارد. به هر روز در ایده و مفهوم لوتوس، تلاش شده مرز خودی و غیر خودی کمرنگ یا محو شود.

1. Government of NCT of Delhi, "The Lotus Temple," District Magistrate Office, South East District Delhi, accessed June 14, 2026.

نمای نیایشگاه از بالا. تصویر بخشی از باغ پیرامونی و حوض‌های آبگیر مشخص است.

تصویر از (Architecture UUL)^۱

یکی از اهداف این نیایشگاه، عادی‌سازی تکرر دینی است. با فراهم کردن امکان حضور افراد با باورهای متفاوت در یک فضای تأملی مشترک، این نیایشگاه تنوع را از یک مفهوم انتزاعی به تجربه‌ای زیسته تبدیل می‌کند. بازدیدکنندگان نیازی به توافق الهیاتی ندارند، لازم نیست آیین یکسانی را اجرا کنند یا خود را با آیین بهائی تعریف کنند؛ کنش مشترک آنان صرفاً «حضور» است: نشستن در کنار یکدیگر در سکوت، دعا یا تأمل.^۲

هدف دیگر حذف موانعی است که معمولاً به شکل‌گیری سلسله‌مراتب دینی می‌انجامد. در آیین بهائی روحانیت رسمی یا مناسک اجباری وجود ندارد. این شکل درون‌گروهي از این نظر اهمیت دارد که اقتدار تفسیر دینی را از یک مرجع واحد می‌کاهد و فضا را برای افراد عادی گشوده‌تر می‌سازد و همچنین احتمال سلطه یک هویت دینی بر تجربه دیگران را کاهش می‌دهد. این در تضادی آشکار با بسیاری دیگر از ادیان است که افرادی را به عنوان صاحب‌مناصب روحانی (مانند کشیش یا آخوند) معرفی می‌کنند. طراحی لوتوس نیز

1. Architectuul, "Lotus Temple," accessed June 14, 2026.

2. ubsxcco site - page: Bahá'í House of Worship at New Delhi.

به گونه‌ای است که کسی در موقعیت بالاتر مانند منبر قرار نمی‌گیرد. از نظر لباس یا ظاهر صورت نیز کسی نیست که مشخص باشد از نظر روحانی برتری بر دیگری دارد. هدف دیگر این بنا انتقال مفهوم وحدت از طریق معماری است. طراحی ۹ ضلعی نیایشگاه و ۹ ورودی آن به طور گسترده با شمول‌گرایی و اصل وحدت در آیین بهائی پیوند دارد.^۱ جامعه بهائی هند توضیح می‌دهد که این ورودی‌ها نماد یگانگی ادیان و این ایده‌اند که مسیرهای معنوی گوناگون را می‌توان در حکم دروازه‌هایی به سوی یک حقیقت واحد درک کرد.

یک هدف دیگر، ارائه زبانی نمادین است که در بستر محلی معنا داشته باشد. نیلوفر آبی در فرهنگ و ادیان مختلف هند حضوری عمیق دارد و در سنت‌های هندو، بودایی، جینی و دیگر سنت‌های جنوب آسیا معانی گوناگونی را تداعی می‌کند. انتخاب این فرم، به جای یک نماد فرقه‌ای محدود، باعث می‌شود بنا برای طیف گسترده‌ای از جوامع قابل فهم و قابل پذیرش باشد و نشان دهد که این فضا به جامعه گسترده‌تری تعلق دارد. استفاده زیبایی‌شناختی مدرنی که از طرح این گل شده، باعث شده است ساختمان شبیه نیایشگاه‌های قدیمی هند نباشد. این نکته مهمی است، چرا که اگر لوتوس شبیه مسجد، کلیسا یا معبد هندویی بود، مردم نمی‌توانستند آن را متعلق به همه انسان‌ها در نظر بگیرند.

1. The Official Website of the Indian Bahá'í Community, "Bahá'í House of Worship, New Delhi," accessed June 14, 2026.

طراحی داخلی بنای معبد. ساختمان دایره‌شکل است و درون آن روی دیوارها نقاشی یا نوشتارهای مذهبی نیست.

(تصویر: Architecture UUL)^۱

برای جامعه مدنی ایران، این اهداف یک درس عملی ارائه می‌کنند: همزیستی زمانی آسان‌تر شکل می‌گیرد که فضاهای مشترک به‌صورت آگاهانه طراحی شوند. یک اتاق، وب‌سایت، برنامه آموزشی، یادمان، یا گردهمایی اجتماعی می‌تواند یا عمل طرد را بازتولید کند یا پیام خوشامدگویی را منتقل سازد. نیایشگاه لوتوس نشان می‌دهد که انتخاب‌های طراحی اهمیت دارند؛ از ورودی‌ها و نمادها گرفته تا زبان، چیدمان نشستن، مناسک و ساختارهای رهبری، همگی در شکل‌دادن به احساس تعلق یا حذف افراد نقش دارند.

رهبری

در حال حاضر الگوی رهبری عمومی در جامعه بهائی چنین است که گروه‌های انتخابی (با رای مستقیم در انتخابات دوره‌ای) وظایف تشکیلاتی را بر عهده می‌گیرند. این گروه‌ها

1. Architectuul, "Lotus Temple," accessed June 14, 2026.

در سطح محل، شهر یا کشور وجود دارند و در نهایت به بالای این سلسله مراتب رهبری می‌رسند که خود یک گروه انتخابی است و بهائیان آن را بیت‌العدل (خانه عدل) می‌نامند. همان‌طور که اشاره شد، در آیین بهائی کسی اجازه ندارد لباس روحانیتی مشابه کشیش‌ها یا آیت‌الله‌ها به تن کند یا ادعا کند دین بهائی را هدایت کرده یا خواهد کرد. چنین کاری در این جامعه به شدت ممنوع است. بهائیان هند نیز سازمان اداری خود را دارند که در سطح ملی و شهرها گسترش یافته است.

شکل اداره جامعه بدون مرجعیت روحانی فلسفه‌ای است که در لوتوس نیز مشهود است. در نیایشگاه لوتوس افرادی ممکن است نقش راهنمای ورود و خروج یا زمان‌بندی اجراهای خاص را بر عهده داشته باشند، اما هیچ کس اجازه موعظه سایرین را ندارد. این الگو به یک چهره کاریزماتیک روحانی، واعظی واحد یا مرجع غالب آیینی متکی نیست؛ بلکه رهبری از طریق سرپرستی، معماری، مهمان‌نوازی و حفظ محیطی بروز می‌یابد که در آن با همه بازدیدکنندگان به‌طور برابر رفتار می‌شود.

معمار بنا، فریبرز صهبا، نقشی محوری در ترجمه اصول باوری و معنایی مد نظر خود و بهائیان به صورت فیزیکی به ساختمان بنا ایفا کرده است. صهبا و بنای لوتوس تا کنون برنده چندین جایزه معماری شده‌اند. (کیفیت تصویر با هوش مصنوعی بهبود داده شده است. منبع: TSDUT)^۱

1. Joe Tash, "Architect Devoted to Creation of Spiritual Space," *The San Diego Union-Tribune*, January 17, 2013.

این الگو پیامدهای مهمی برای آموزش مدنی دارد. رهبری لزوماً به معنای امر و نهی کردن، فرمان‌دهی یا کنترل ایدئولوژیک نیست، بلکه می‌تواند به معنای ایجاد شرایطی باشد که در آن دیگران بتوانند به طور ایمن تأمل کنند، گرد هم آیند و با یکدیگر مواجه شوند. در نیایشگاه لوتوس، رهبری آرام اما هدفمند مشهود است: در تصمیم برای خالی نگه‌داشتن تالار از تصاویر فرقه‌ای، در وجود ۹ ورودی، در سیاست استقبال از همگان، و در پرهیز از آن‌که نمادهای یک گروه بر دیگران غلبه یابد. به هر روی، جامعه بهائی اگرچه رهبری خاص خود را دارد اما لوتوس را مکانی منحصر به بهائیان نمی‌خواهد. چنین رویکردی در زاویه‌ای آشکار با روش‌های تبعیض‌آمیز در ایران پس‌اانقلاب ۱۳۵۷ قرار دارد. در محیط‌هایی که با سرکوب، آسیب و بی‌اعتمادی مشخص می‌شوند، رهبری ممکن است نیاز باشد فضاهای امن ایجاد کند. رهبری مدنی می‌تواند شامل میزبانی گفت‌وگو، ترجمه ایده‌ها، حفاظت از مشارکت‌کنندگان آسیب‌پذیر، مستندسازی روایت‌ها، اعتمادسازی، و طراحی فضاهایی باشد که در آن‌ها جوامع مختلف بتوانند بدون ترس با یکدیگر دیدار کنند.

جامعه و محیط

در جای‌جای هند، نیایشگاه‌های دیگری جز لوتوس نیز وجود دارند. خود دهلی نیز ترکیبی فشرده از مکان‌های مذهبی، زبان‌ها، جوامع و تاریخ‌ها را در بر دارد. در چنین بستری، گشودگی نیایشگاه لوتوس به آن نقشی مدنی و متمایز می‌بخشد. این مکان صرفاً یک فضای بهائی نیست، بلکه مکانی عمومی است که بسیاری از بازدیدکنندگان غیر بهائی در آن نوعی از شهروندی معنوی مشترک را تجربه می‌کنند.

میزان مشارکت عمومی در این مکان چشمگیر بوده است. مرکز میراث جهانی یونسکو اعلام می‌کند که تا آوریل ۲۰۱۴، نیایشگاه لوتوس بیش از ۱۰۰ میلیون بازدیدکننده داشته؛ امری که آن را به یکی از پربازدیدترین بناهای هند تبدیل کرده است. حتی اگر بازدیدکنندگان با انگیزه‌های متفاوتی مانند معماری، گردشگری، دعا، کنجکاوی، سکوت یا عکاسی به این مکان بیایند، حضور آنان نقش نیایشگاه را به عنوان یک نشانه مشترک مدنی و معنوی تقویت می‌کند.

محیط فیزیکی نیز از این پیام پشتیبانی می‌کند. نیایشگاه با باغ‌ها و آبگیرهایی احاطه شده که به آمادگی ذهنی بازدیدکنندگان برای تأمل آرام کمک می‌کند. ایده آبگیرها برای

ایجاد هوایی نسبتاً معتدل در نظر گرفته شده است. به علاوه قراردادن معبد در میان یک باغ، برای این مهم است که افراد با گذر از میان فضای سبز از روزمرگی خود فاصله بگیرند و از نظر ذهنی و روانی آرامش بیشتری داشته باشند. چنین حالتی احتمالاً می‌تواند به پذیرش دیگری نیز کمک کند، چراکه همزیستی صرفاً امری فکری نیست، بلکه ابعاد عاطفی و حسی نیز دارد. آرامش، زیبایی، سکوت و گشودگی می‌توانند حالت تدافعی افراد را کاهش دهند و آنان را برای پذیرش تفاوت‌ها آماده‌تر سازند.

پیام و فعالیت‌ها

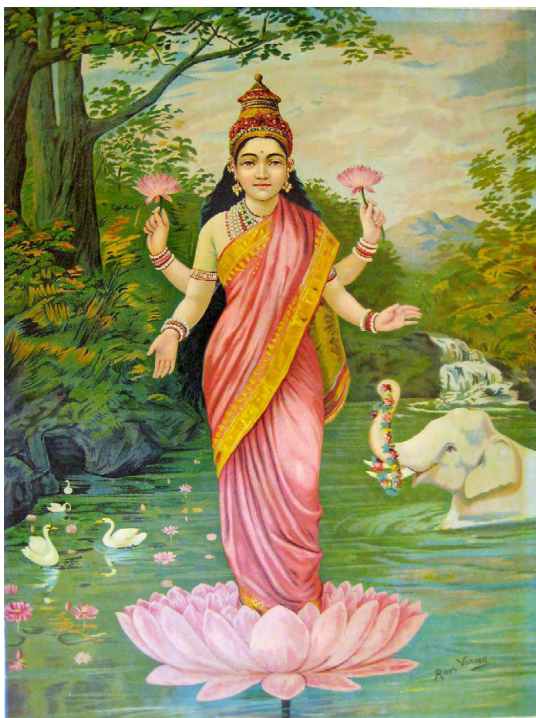
پیام محوری نیایشگاه لوتوس این است که بشریت می‌تواند فضای مقدس را بدون حذف تفاوت‌ها به اشتراک بگذارد. این پیام از طریق معماری، شیوه حضور بازدیدکنندگان و قواعد حاکم بر نیایش بیان می‌شود. از منظر معماری، برجسته‌ترین پیام نیایشگاه، وحدت از طریق پذیرش است. ساختار بنا از گلبرگ‌هایی شبیه به نیلوفر تشکیل شده که ۹ ضلع و ۹ ورودی را شکل می‌دهند و به تالاری مرکزی راه می‌یابند. این ۹ ورودی نماد یگانگی ادیان و این ایده‌اند که سنت‌های معنوی مختلف در نهایت دروازه‌هایی به سوی یک حقیقت واحد هستند.

ماکتی از سازه بنا. هسته دایره‌شکل بنا و طرز سوار شدن گلبرگ‌ها در این‌جا مشخص است. تصویر از (Architexturez)^۱

1. ArchitectureZ, "Young Heritage – Lotus Temple Youngest in Heritage Race," accessed June 14, 2026.

استفاده از نماد نیلوفر اهمیت ویژه‌ای دارد. به جای اتکا به یک نشان فرقه‌ای محدود، نیایشگاه از نمادی بهره می‌گیرد که در سنت‌های گوناگون هندی با مفاهیمی چون پاکی، بیداری معنوی و زیبایی پیوند دارد. این انتخاب باعث می‌شود بنا در بستر محلی خود ریشه‌دار به نظر برسد و در عین حال پیامی جهان‌شمول را منتقل کند. نیایشگاه از جامعه هند نمی‌خواهد تنوع دینی خود را کنار بگذارد، بلکه با استفاده از یک نماد فرهنگی مشترک، جوامع مختلف را به گفت‌وگویی گسترده‌تر درباره وحدت دعوت می‌کند. بر اساس طرح کلی، این بنا و سازه‌های اطراف آن باید محلی برای ارائه خدمات خیریه و آموزشی به عموم مردم جامعه نیز باشد. در واقع خود بنا نوعی مرکز برای سایر سازمان‌های عمومی است که با ایده‌هایی همچون حمایت از فقرا یا آموزش افراد ناتوان شکل گرفته است.

ایزدبانوی هندو لاکشمی بر روی یک نیلوفر که از یک برکه رویداده است^۱

نماد لوتوس (نیلوفر) در سایر سنت‌های مذهبی شبه‌قاره هند و فراتر از آن وجود دارد. ایزدان هندو، ویشنو و لاکشمی، معمولاً به صورت ایستاده بر یک نیلوفر صورتی رنگ تصویر و روایت شده‌اند. بودا نیز گاه به صورت نشسته بر روی یک نیلوفر به تصویر کشیده شده است. مردمان هندی زرتشت و مانی را هم با گل نیلوفر مرتبط تصویر می‌کردند. از سوی دیگر این گل در ایران باستان نیز نمادی ارزشمند بود. در سنگ‌کاری‌های تخت جمشید، گل نیلوفر از تزیین‌های اصلی دیوارها به شمار می‌رود و در حکاکی‌ها از پادشاهان نیز این گل در دست آنان دیده می‌شود.

1. *Encyclopaedia Britannica*, s.v. "[Lakshmi](#)," accessed June 15, 2026.

نیلوفر نمادی است که در ساختمان‌های باستانی ایران نیز به چشم می‌خورد.^۱

فضای مشترک برای نیایش، در تاریخ سابقه طولانی ندارد. در واقع این فضاها به‌ندرت دیده شده‌اند. بعضی از ادیان تفاسیری دارند که به پیروان آن‌ها می‌گویند بهتر است از سایر افراد که از آن دین پیروی نمی‌کنند فاصله داشته باشند. اما فضای عمومی و مشترک می‌تواند ترس را کاهش دهد. بسیاری از جوامع افراد را به دیدن یکدیگر از دریچه کلیشه‌ها عادت می‌دهند، اما فضای مشترک امکان مواجهه‌ای متفاوت را فراهم می‌کند؛ نه به عنوان تهدید، بلکه به عنوان انسان‌های هم‌نوع. الگوی درهای باز نیایشگاه لوتوس نشان می‌دهد که چگونه معماری و مهمان‌نوازی می‌توانند مرزهای میان جوامع را نرم‌تر کنند.

آنچه می‌توان از لوتوس آموخت این است که «شمول‌گرایی» باید پیاده و اجرا شود، نه صرفاً اعلام شود. ۹ ورودی نیایشگاه، فقدان روحانیت، نبود شمایل و قرائت‌های فراگیر دینی همگی پیام خوشامدگویی را منتقل می‌کنند. این انتخاب‌ها عملی هستند، نه صرفاً نمادین و بر رفتار و احساس افراد تأثیر می‌گذارند.

طرح‌های مدنی در ایران می‌توانند با اجرای برنامه‌ها، پلتفرم‌های آنلاین و فضاهای اجتماعی‌ای که در آن‌ها اقلیت‌های دینی، مسلمانان، شهروندان سکولار، زنان و ناباورمندان بدون ترس از تحقیر یا اجبار مشارکت کنند، از این درس بهره بگیرند. البته برای تحقق

1. ECO Cultural Institute, "From Apadana to ECO: Analyzing the Lotus Symbol Across History and Diplomacy," accessed June 14, 2026.

چنین امری نیاز است حکومت را متقاعد یا وادار کرد به آزادی تجمع افراد از هر زمینه فکری احترام بگذار و آن را سرکوب نکند؛ امری که تا زمان حیات جمهوری اسلامی نامحتمل به نظر می‌رسد. نکته دیگری که از لوتوس می‌توان یاد گرفت این است که نمادهای باستانی و دینی نباید به راحتی نابود شوند. متأسفانه در تاریخ این اتفاق افتاده است اما آن‌ها اهمیت دارند. نیلوفر مؤثر است زیرا زیبا، بومی و از نظر معنوی فراگیر است. کنشگران ایرانی نیز می‌توانند به طور مشابه به نمادهایی از فرهنگ ایرانی بیندیشند که حسی از کرامت و عمق احساسی را منتقل کنند، بی آن‌که به دین بخصوصی مرتبط باشند. مانند باغ، شعر، نور، آب، پل، نوروز یا مهمان‌نوازی. نمادهای می‌توانند تکثرگرایی را به شکلی منتقل کنند که ریشه‌دار و بومی احساس شود، نه تحمیلی یا بیگانه.

شاید لوتوس بتواند منبع الهامی برای این باشد که گروه‌ها باید داوطلبانه و فعالانه از حقوق همه جامعه دفاع کنند و کسی را طرد نکنند. جوامع نباید تنها از حقوق خود دفاع کنند؛ مسلمانان باید از حقوق بهائیان و مسیحیان دفاع کنند، مسیحیان از حقوق مسلمانان و یهودیان، شهروندان دین‌دار از حقوق ناباورمندان و شهروندان سکولار از حقوق دینداران و به طور کلی همه از همه. این دفاع متقابل برای ساخت جامعه‌ای مبتنی بر حقوق بنیادین بشر ضروری است. دین غیر تحمیلی می‌تواند از دموکراسی و همزیستی پشتیبانی کند. نیایشگاه لوتوس اعتقاد را اجبار نمی‌کند، تغییر دین را الزام نمی‌سازد و مناسک را تحمیل نمی‌کند، بلکه فضایی فراهم می‌آورد که در آن باور امری داوطلبانه باقی می‌ماند. این تمایز برای ایران اهمیت ویژه‌ای دارد؛ جایی که کنترل دولتی بر دین اغلب به تضعیف آزادی دینی و اعتماد عمومی انجامیده است. نیایشگاه لوتوس نشان می‌دهد که ایمان می‌تواند از طریق خدمت، زیبایی و گشودگی وارد عرصه عمومی شود، نه از طریق اجبار.

لوتوس مثالی است از این که جوامع تحت سرکوب نیز می‌توانند حامل ارزش‌های جهان‌شمول باشند. جامعه بهائی در ایران از بدو پیدایشش با محدودیت‌های شدید مواجه بوده است، اما یکی از نتایج آن، یعنی نیایشگاه لوتوس نمونه‌ای از سهم این جامعه در معماری جهانی و همزیستی میان‌دینی را نشان می‌دهد. این امر منطق سرکوب را به چالش می‌کشد: حذف اقلیت‌ها نه تنها از جامعه محافظت نمی‌کند، بلکه آن را فقیرتر می‌سازد و آن را از خلاقیت، خدمت و بینش اخلاقی آن جوامع محروم می‌کند.

از لوتوس چه می‌توان آموخت؟

نیایشگاه لوتوس در دهلی فراتر از یک بنای معماری است؛ نمونه‌ای زنده از این است که چگونه فضا می‌تواند همزیستی را آموزش دهد. ۹ ورودی، فرم نیلوفر، تالار باز عبادت، نبود روحانیت و استقبال از افراد با هر دین یا بدون دین، همگی حامل این ایده ساده اما عمیقند که کرامت انسانی به یکسانی وابسته نیست.

برای جامعه ایران، این مطالعه موردی ارزشمند است زیرا الگویی سازنده ارائه می‌دهد. این الگو به جای تقابل با استقبال آغاز می‌کند. از افراد نمی‌خواهد باورهای خود را کنار بگذارند، بلکه از آنان می‌خواهد کرامت دیگران را به رسمیت بشناسند. هویت دینی را حذف نمی‌کند، بلکه فضایی ایجاد می‌کند که در آن هویت‌های متعدد بدون سلطه در کنار یکدیگر وجود داشته باشند.

نیایشگاه لوتوس نشان می‌دهد همدلی می‌تواند از طریق تجربه مشترک پرورش یابد، نه فقط از طریق استدلال. نشستن در سکوت در کنار فردی از یک جامعه اعتقادی دیگر می‌تواند خود به یک درس مدنی تبدیل شود. همچنین نشان می‌دهد که آزادی باور زمانی پایدارتر است که جوامع از یکدیگر دفاع کنند، نه فقط از خود. سرکوب بهائیان، مسیحیان، اهل سنت، صوفیان، یهودیان، نوکیشان، شهروندان سکولار، زنان یا دگراندیشان، کل جامعه را تضعیف می‌کند. برای کنشگران، آموزشگران و فعالان جامعه مدنی در ایران، نیایشگاه لوتوس مسیرهای عملی پیشنهاد می‌کند: فضاهایی ایجاد کنید که استقبال‌کننده باشند، نه محدودکننده؛ از نمادهای فرهنگی وحدت‌بخش استفاده کنید؛ برنامه‌هایی طراحی کنید که در آن دینداران و ناباورمندان به طور برابر مشارکت داشته باشند؛ آزادی دینی را به عنوان حفاظتی مشترک آموزش دهید، نه امتیازی برای یک گروه؛ و جوامع را تشویق کنید که در برابر سرکوب، از یکدیگر دفاع کنند.

در نهایت، نیایشگاه لوتوس نشان می‌دهد که همزیستی نوعی تحمل منفعلانه نیست، بلکه انتخابی فعال در طراحی است. این انتخاب باید در نهادها، زبان، معماری، آموزش و عادات مدنی نهادینه شود. در دهلی، این انتخاب به شکل نیایشگاهی نیلوفری ۹ ورودی گشوده تحقق یافته است. برای ایران، شکل آن ممکن است متفاوت باشد، اما اصل آن یکسان است: جامعه‌ای آرام‌تر زمانی آغاز می‌شود که هر فرد دری برای ورود با کرامت در اختیار داشته باشد.

The Lotus Temple in Delhi

A House of Worship for All: A Model of Shared Religious Space

آموزشکده آنلاین
برای جامعه مدنی ایران
e-collaborative
for civic education

The Lotus Temple is a unique structure. At the time its project was approved and construction began, building a structure as complex as the Lotus Temple would have been difficult and challenging even in many technologically advanced countries with highly developed construction industries. In India, a country that at the time still had a long way to go toward large-scale industrialization, its construction seemed almost impossible.

However, the Iranian architect of the building, Engineer Fariborz Sahba, and the Bahá'í community of India were determined to see it built. For them, the structure held a very special significance. Sahba understood that India was a society characterized by immense religious and cultural diversity, as well as a history of religious violence and social divisions. Inspired by the teachings of the Bahá'í Faith, he sought to create a house of worship whose doors would be open to all people. He therefore searched for a symbol that could represent the building without being confined to any particular religion, while at the same time embodying a sense of unity and shared symbolism among different groups of people. The lotus flower was the symbol he found throughout the culture and architecture of India, as well as in many of the country's religions and communities. Thus, the Lotus Temple was born. In a city as religiously and culturally diverse as Delhi, the Lotus

Temple stands out because it was built to welcome everyone. The Lotus Temple was opened to the public in December 1986. Nine doors provide access for visitors to its large central prayer hall, a place where there is no cantor, clergy, priest, pulpit, or compulsory ritual. Individuals may sit in silence, pray, meditate, or listen to readings drawn from various sacred traditions. The official website of the Bahá'í House of Worship in New Delhi describes the temple as a place that embodies the principle of the oneness of humanity and invites people of every racial, religious, and national background to pray and meditate within its grounds.¹

The Lotus Temple is a Bahá'í House of Worship, and Bahá'í temples are founded on the principle that worship should be open to all people regardless of religious identity.² The nomination dossier submitted to the UNESCO World Heritage Centre for the Bahá'í House of Worship in New Delhi also notes that the temple is dedicated to silent prayer and meditation, and that raising one's voice is either uncommon or restricted to very specific occasions. In the Bahá'í Faith there is no formal clergy and no obligatory rituals, and multi-faith devotional programs consist of readings and recitations from the sacred texts of the world's major religions.³

For this reason, the Lotus Temple is not merely an impressive architectural monument; it is also a public statement about co-existence. Its structure suggests that different paths can lead to a shared space. Its interior conveys the idea that human dignity does not require hierarchy, coercion, or sectarian control. Its openness demonstrates that believers, nonbelievers, seekers, and visitors can gather in a common contemplative environment without being required to ignore their differences.

The Lotus Temple is also significant for Iran and Iranians in sev-

1. Bahá'í House of Worship, New Delhi, "[Home](#)," accessed June 14, 2026.

2. *Encyclopaedia Britannica*, s.v. "[Bahā'ī Temple](#)," accessed June 14, 2026.

3. ubsxcco site - page: [Bahá'í House of Worship at New Delhi](#).

eral respects. The building was inspired by a faith that originated in Iran. Bahá'u'lláh, the founder of the Bahá'í Faith, was an Iranian born in Nur, Mazandaran, in 1817. The architect of the temple, Fariborz Sahba, is likewise Iranian and a graduate of Iranian universities. Furthermore, the lotus flower is an ancient and important symbol in Iranian culture and appears prominently in the reliefs of Persepolis.

In addition, like India, Iran is home to a diverse range of belief communities, including Muslims of different traditions, Christians, Jews, Zoroastrians, Bahá'ís, dervishes, Sufis, secular citizens, agnostics, and nonbelievers. However, many of these communities face pressure, exclusion, or repression. The Bahá'í community in particular continues to lack official recognition under Iran's current constitutional framework and, according to reports by the Bahá'í International Community, has been subjected to systematic and long-term persecution by the government.¹ The United States Commission on International Religious Freedom has also reported that Iranian authorities continue to target religious minority communities, including Bahá'ís, Jews, Christians, Sunnis, and other non-Muslim groups.² In contrast to Fariborz Sahba, who was able to attend university during Iran's secular monarchy, many Bahá'í youth today are denied access to higher education because openly identifying as Bahá'í can prevent their admission. The Lotus Temple offers a compelling case study. It demonstrates how a community can express its own values while simultaneously creating space for others. It also illustrates how architecture, ritual simplicity, and public accessibility can foster coexistence without confrontation. From the perspective of civic education,

1 . Bahá'í International Community Representative Offices, "[Current Situation](#)," *Situation of Iranian Bahá'ís*, accessed June 14, 2026.

2 . United States Commission on International Religious Freedom (USCIRF), [Iran Country Update](#) (Washington, DC: USCIRF, July 28, 2025).

the Lotus Temple represents a nonviolent, rights-based, and culturally meaningful example of how societies can cultivate empathy, respect, and solidarity among different belief communities.

Vision and Mission

The Bahá'í Faith has established several Houses of Worship around the world, including in Chile, Germany, the United States, and Australia. The central idea behind all of these structures is that people of every faith and background should be able to enter them. This concept stems from a fundamental principle of the Bahá'í Faith: the essential unity of all humanity. The vision embodied in the Lotus Temple is likewise the oneness of humankind. This concept occupies a central place in Bahá'í thought and is reflected not only in its teachings but also in the physical design and public function of the temple.¹

The official website of the Bahá'í House of Worship in New Delhi describes the temple as a collective center for the community, built to promote love and fellowship and to embrace all people as equals. This vision is particularly significant because it is not merely an expression of belief; it is also embodied in the experience of visitors. Hindu, Muslim, Christian, Jewish, Sikh, Bahá'í, secular, and nonreligious visitors can all enter the same hall, sit together in shared silence, and enjoy equal dignity. The hall contains very few religious symbols. At the apex of its ceiling arch is a symbol known in Bahá'í thought as the Greatest Name of God. Moreover, because the interior is circular, it does not privilege any particular direction of prayer, allowing individuals who pray facing different directions to do so without difficulty.

The specific mission of the Lotus Temple is also reflected in its structure as a house of worship rather than a religious institution. The Bahá'í community of India presents the temple as a place that

1. Bahá'í House of Worship, New Delhi, "[Home](#)," accessed June 14, 2026.

unites worship and service, while its nine entrances symbolize both the unity of religions and the idea that the divine messengers or manifestations of God ultimately serve as gateways to a single truth.¹ This symbolic language is especially valuable in pluralistic societies because it reinterprets religious differences not as threats but as diverse pathways to spirituality. This is something that contemporary Iranian society may particularly need, especially as the number of individuals who no longer identify as Muslim appears to be increasing.

The mission of the Lotus Temple also carries broader civic significance. Although the temple is not an advocacy organization in the conventional sense, its message has public implications. It calls upon every community to recognize the dignity of others and encourages believers to understand that safeguarding their own freedom of worship requires protecting the freedom of others as well. By demonstrating that sacred space need not be exclusionary, the temple also creates room for nonbelievers and religious minorities. In this sense, the Lotus Temple represents an idealistic vision whose ultimate success depends on whether it is understood and embraced by the wider public.

A culture of coexistence cannot be built solely through the resilience of communities facing discrimination or pressure. It also requires majority and minority communities, religious leaders, secular thinkers, educators, families, and civil society actors to defend one another's dignity. The mission of the Lotus Temple can provide a symbolic foundation for such mutual recognition and shared respect.

Objectives and Functions

As noted earlier, the primary purpose of the Lotus Temple is to

1 . The Official Website of the Indian Bahá'í Community, "[Bahá'í House of Worship, New Delhi](#)," accessed June 14, 2026.

provide a shared space for prayer, meditation, reflection, and spiritual unity. Unlike many religious buildings, the temple was not designed to distinguish between “insiders” and “outsiders.”¹ Rather, it is founded on the principle that anyone may enter. Distinctions based on group membership and exclusion are of considerable importance in sociological studies. Many communities divide people into those who belong and those who do not. For this reason, scholars are interested in understanding why people are inclined toward such distinctions and how they construct boundaries between “us” and “them.” Various theories have been proposed to explain this tendency, but there is little disagreement that many societies actively maintain such divisions. In the concept and design of the Lotus Temple, however, an effort has been made to diminish, or even erase, the boundary between insiders and outsiders.

1 . Government of NCT of Delhi, “[The Lotus Temple](#),” *District Magistrate Office, South East District Delhi*, accessed June 14, 2026.

View of the temple from above, showing part of the surrounding gardens and reflecting pools. (Image from Architecture UUL.)¹

One of the temple's objectives is to normalize religious diversity. By allowing people of different beliefs to gather within a shared contemplative space, the temple transforms diversity from an abstract concept into a lived experience. Visitors do not need to agree on theological questions, perform the same rituals, or identify with the Bahá'í Faith. Their shared action is simply one of presence: sitting together in silence, praying, or reflecting.²

Another objective is to remove barriers that commonly contribute to the formation of religious hierarchies. In the Bahá'í Faith, there is no formal clergy and no compulsory rituals. This aspect is significant because it reduces the concentration of interpretive religious authority in a single institution or office and creates a more open environment for ordinary individuals. It also decreases the

1 . Architectuul, "[Lotus Temple](#)," accessed June 14, 2026.

2 . ubsxcco site - page: [Bahá'í House of Worship at New Delhi](#).

likelihood that one religious identity will dominate the experience of others. This stands in clear contrast to many other religious traditions that designate certain individuals as holders of religious office, such as priests or clerics. The design of the Lotus Temple likewise ensures that no individual occupies a physically elevated position, such as a pulpit. There is also no distinctive religious dress or appearance that marks one person as spiritually superior to another.

A further objective of the building is to communicate the idea of unity through architecture. The temple's nine-sided design and its nine entrances are widely associated with inclusiveness and the Bahá'í principle of unity.¹ The Bahá'í community of India explains that these entrances symbolize the unity of religions and the belief that diverse spiritual paths can be understood as gateways leading toward a single truth.

Another objective is to provide a symbolic language that carries meaning within the local cultural context. The lotus flower occupies a profound place in the cultures and religions of India and evokes a variety of meanings within Hindu, Buddhist, Jain, and other South Asian traditions. Choosing this form, rather than a narrowly sectarian symbol, makes the building understandable and welcoming to a broad range of communities and conveys the idea that the space belongs to the wider society. The modern aesthetic interpretation of the lotus has also ensured that the structure does not resemble India's traditional houses of worship. This is an important point, because if the Lotus Temple had resembled a mosque, a church, or a Hindu temple, people would have been less likely to perceive it as belonging to all humanity.

1. The Official Website of the Indian Bahá'í Community, "[Bahá'í House of Worship, New Delhi](#)," accessed June 14, 2026.

Interior design of the temple. The building is circular, and its interior walls contain neither religious paintings nor sacred inscriptions. (Image: Architecture UUL.)¹

For Iranian civil society, these objectives offer a practical lesson: coexistence is more likely to flourish when shared spaces are designed intentionally. A room, website, educational program, memorial, or social gathering can either reproduce patterns of exclusion or communicate a message of welcome. The Lotus Temple demonstrates that design choices matter. Entrances, symbols, language, seating arrangements, rituals, and leadership structures all play a role in shaping whether people feel a sense of belonging or experience exclusion.

Leadership

At present, the general model of leadership within the Bahá'í

1. Architectuur, "[Lotus Temple](#)," accessed June 14, 2026.

community is based on elected bodies whose members are chosen through direct voting in periodic elections. These bodies are responsible for administrative affairs and operate at the local, city, and national levels, ultimately culminating in the highest institution of the Bahá'í administrative order, an elected body known as the Universal House of Justice. As noted earlier, no individual in the Bahá'í Faith is permitted to wear clerical attire comparable to that of priests or ayatollahs, nor may anyone claim authority to lead or direct the religion. Such claims are strictly prohibited within the Bahá'í community. The Bahá'ís of India likewise maintain an administrative structure that operates at both the national and local levels. This model of governance without a clergy is reflected in the Lotus Temple itself. Individuals may serve as guides who assist visitors with entry, exit, or the scheduling of particular activities, but no one is permitted to preach to others. The temple does not rely upon a charismatic religious figure, a single preacher, or a dominant ritual authority. Instead, leadership is expressed through stewardship, architecture, hospitality, and the maintenance of an environment in which all visitors are treated equally.

The architect of the temple, Fariborz Sahba, played a central role in translating the values and principles envisioned by himself and the Bahá'í community into the physical form of the building. Sahba and the Lotus Temple have received numerous architectural awards. (Image quality enhanced with AI. Image: TSDUT.)'

1 . Joe Tash, "[Architect Devoted to Creation of Spiritual Space](#)," *The San Diego Union-Tribune*, January 17, 2013.

This model has important implications for civic education. Leadership does not necessarily mean giving orders, exercising command, or enforcing ideological control. Rather, it can mean creating conditions in which others are able to reflect, gather, and encounter one another in safety. At the Lotus Temple, leadership is quiet yet purposeful: it is evident in the decision to leave the prayer hall free of sectarian imagery, in the inclusion of nine entrances, in the policy of welcoming all visitors, and in the effort to ensure that the symbols of one group do not dominate those of others. Although the Bahá'í community has its own administrative leadership, it does not regard the Lotus Temple as a place reserved exclusively for Bahá'ís.

This approach stands in clear contrast to discriminatory practices that have existed in Iran since the 1979 Revolution. In environments marked by repression, trauma, and distrust, leadership may require the creation of safe spaces. Civic leadership can involve facilitating dialogue, translating ideas across communities, protecting vulnerable participants, documenting narratives, building trust, and designing environments in which diverse groups can meet one another without fear.

Community and Environment

Throughout India, there are many houses of worship in addition to the Lotus Temple. Delhi itself is a dense mosaic of religious sites, languages, communities, and histories. Within such a setting, the openness of the Lotus Temple gives it a distinctive civic role. It is not merely a Bahá'í space; rather, it functions as a public place where many non-Bahá'í visitors experience a form of shared spiritual citizenship.

The level of public participation associated with the temple has been remarkable. According to the UNESCO World Heritage Centre, by April 2014 the Lotus Temple had received more than 100 million visitors, making it one of the most visited landmarks in

India. Whether visitors come because of its architecture, tourism appeal, prayer, curiosity, silence, or photography, their presence reinforces the temple's role as a shared civic and spiritual symbol. The physical environment of the temple also supports this message. The structure is surrounded by gardens and reflecting pools that help prepare visitors for quiet reflection. The pools were designed in part to create a more moderate microclimate around the building. Moreover, situating the temple within a garden allows visitors to distance themselves from the routines of everyday life as they move through the green landscape, promoting a greater sense of mental and emotional calm. Such an atmosphere may also contribute to acceptance of others, since coexistence is not solely an intellectual matter but also involves emotional and sensory dimensions. Calmness, beauty, silence, and openness can reduce defensiveness and make people more receptive to difference.

Message and Activities

The central message of the Lotus Temple is that humanity can share sacred space without erasing its differences. This message is conveyed through the architecture itself, through the way visitors engage with the site, and through the principles governing worship within it.

From an architectural perspective, the temple's most prominent message is unity through inclusion. The structure is composed of lotus-like petals that form nine sides and nine entrances leading into a central hall. These nine entrances symbolize the unity of religions and the idea that diverse spiritual traditions ultimately serve as gateways to a single truth.

A model of the temple structure: round base is visible (picture: Architecurez).¹

The use of the lotus symbol is especially significant. Rather than relying on a narrowly sectarian emblem, the temple employs a symbol that carries deep associations with purity, spiritual awakening, and beauty across a variety of Indian religious traditions. This choice allows the building to appear firmly rooted in its local cultural context while simultaneously conveying a universal message. The temple does not ask Indian society to set aside its religious diversity; instead, by drawing upon a shared cultural symbol, it invites different communities into a broader conversation about unity. According to the broader concept behind Bahá'í Houses of Worship, the temple and its surrounding institutions are also intended to serve the public through charitable, educa-

1 . ArchitectureZ, "Young Heritage – Lotus Temple Youngest in Heritage Race," accessed June 14, 2026.

tional, and social services. In this sense, the building functions as a center around which other public-oriented activities may develop, including initiatives aimed at supporting the poor or providing education to disadvantaged groups.

The Hindu goddess Lakshmi standing upon a lotus flower emerging from a pond.¹

The lotus symbol extends beyond the Lotus Temple and appears throughout the religious traditions of the Indian subcontinent and

1 . *Encyclopaedia Britannica*, s.v. "[Lakshmi](#)," accessed June 15, 2026.

beyond. In Hindu tradition, the deities Vishnu and Lakshmi are often depicted standing upon a pink lotus. The Buddha is likewise frequently portrayed seated on a lotus throne. In some Indian artistic traditions, both Zoroaster and Mani have also been associated with the lotus flower. Beyond South Asia, the lotus held important symbolic value in ancient Iran as well. At Persepolis, lotus motifs are among the most prominent decorative elements in the stone reliefs, and royal figures are often depicted holding lotus flowers in their hands.

The lotus is also a recurring symbol in the architecture and artistic heritage of ancient Iran.¹

Shared spaces for worship have not been common throughout history. In fact, they have been relatively rare. Some religious traditions include interpretations that encourage their followers to

1. ECO Cultural Institute, "[From Apadana to ECO: Analyzing the Lotus Symbol Across History and Diplomacy](#)," accessed June 14, 2026.

maintain distance from those who do not share their faith. Yet shared public spaces can reduce fear. Many societies condition individuals to view others through the lens of stereotypes, whereas common spaces create opportunities for different kinds of encounters, not as confrontations with perceived threats, but as interactions among fellow human beings. The open-door model of the Lotus Temple demonstrates how architecture and hospitality can soften the boundaries that separate communities.

One of the key lessons that can be drawn from the Lotus Temple is that inclusion must be implemented, not merely proclaimed. The temple's nine entrances, absence of clergy, lack of sectarian imagery, and inclusive devotional practices all communicate a message of welcome. These choices are practical rather than merely symbolic, and they influence how people behave and how they feel within the space.

Civic initiatives in Iran could draw inspiration from this lesson by creating programs, online platforms, and social spaces where religious minorities, Muslims, secular citizens, women, and non-believers can participate without fear of humiliation or coercion. Achieving such a vision, however, would require convincing, or compelling, the government to respect the freedom of assembly and association of people from all intellectual and ideological backgrounds rather than suppressing it.

Another lesson offered by the Lotus Temple is that ancient cultural and religious symbols should not be casually discarded or destroyed. Unfortunately, history provides many examples of such losses. Symbols matter. The lotus is effective because it is beautiful, locally rooted, and spiritually inclusive. Iranian civic actors might similarly reflect upon symbols drawn from Iranian culture that convey dignity and emotional depth without being tied exclusively to any particular religion, symbols such as gardens, poetry, light, water, bridges, Nowruz, or hospitality. Such symbols can communicate pluralism in ways that feel authentic and culturally

grounded rather than imposed or foreign.

The Lotus Temple may also serve as a source of inspiration for the idea that communities should voluntarily and actively defend the rights of all members of society rather than excluding others. Communities should not defend only their own rights. Muslims should defend the rights of Bahá'ís and Christians; Christians should defend the rights of Muslims and Jews; religious citizens should defend the rights of nonbelievers; secular citizens should defend the rights of religious believers; and, more broadly, everyone should defend the rights of everyone else. Such mutual defense is essential for building a society grounded in fundamental human rights. A non-coercive approach to religion can support both democracy and coexistence. The Lotus Temple does not compel belief, require conversion, or impose rituals. Instead, it provides a space in which faith remains a voluntary matter. This distinction is particularly significant in the Iranian context, where state control over religion has often weakened both religious freedom and public trust. The Lotus Temple demonstrates that faith can enter the public sphere through service, beauty, and openness rather than through coercion.

The Lotus Temple is also an example of how communities living under conditions of discrimination can nevertheless contribute universal values to the wider world. Since its emergence, the Bahá'í community in Iran has faced severe restrictions. Yet one of the outcomes associated with that community, the Lotus Temple, demonstrates its contribution to global architecture and inter-faith coexistence. In this way, the temple challenges the logic of repression: excluding minorities does not protect society; rather, it impoverishes it by depriving it of the creativity, service, and moral insight that those communities can offer.

What Can Be Learned from the Lotus Temple?

The Lotus Temple in Delhi is more than an architectural landmark;

it is a living example of how physical space can teach coexistence. Its nine entrances, lotus-shaped form, open prayer hall, absence of clergy, and welcome extended to people of every faith, or no faith at all, embody a simple yet profound idea: human dignity does not depend upon uniformity.

For Iranian society, this case study is particularly valuable because it offers a constructive model. Rather than beginning with confrontation, it begins with hospitality. It does not ask individuals to abandon their beliefs; instead, it asks them to recognize the dignity of others. It does not erase religious identity, but creates a space in which multiple identities can coexist without domination.

The Lotus Temple demonstrates that empathy can be cultivated through shared experience, not merely through argument. Sitting in silence beside someone from a different faith community can itself become a lesson in civic life. The temple also illustrates that freedom of belief is most secure when communities defend one another rather than only themselves. The repression of Bahá'ís, Christians, Sunnis, Sufis, Jews, converts, secular citizens, women, or dissenting voices weakens society as a whole.

For activists, educators, and civil society actors in Iran, the Lotus Temple suggests several practical approaches: create spaces that are welcoming rather than restrictive; draw upon cultural symbols that foster unity; design programs in which religious and nonreligious participants can engage on equal terms; teach religious freedom as a shared safeguard rather than a privilege reserved for a single group; and encourage communities to defend one another in the face of discrimination and repression.

Ultimately, the Lotus Temple shows that coexistence is not a form of passive tolerance but an active design choice. It is a choice that must be embedded in institutions, language, architecture, education, and civic habits. In Delhi, that choice has taken the form of a lotus-shaped temple with nine open entrances. In Iran, its form

may look different, but the underlying principle remains the same: a more peaceful society begins when every person has a dignified doorway through which they may enter.

